

Albatross – en händelse under första världskriget

Den här båten? Nej.....

...det är den tyska båten minkryssaren Albatross
med besättning det handlar om

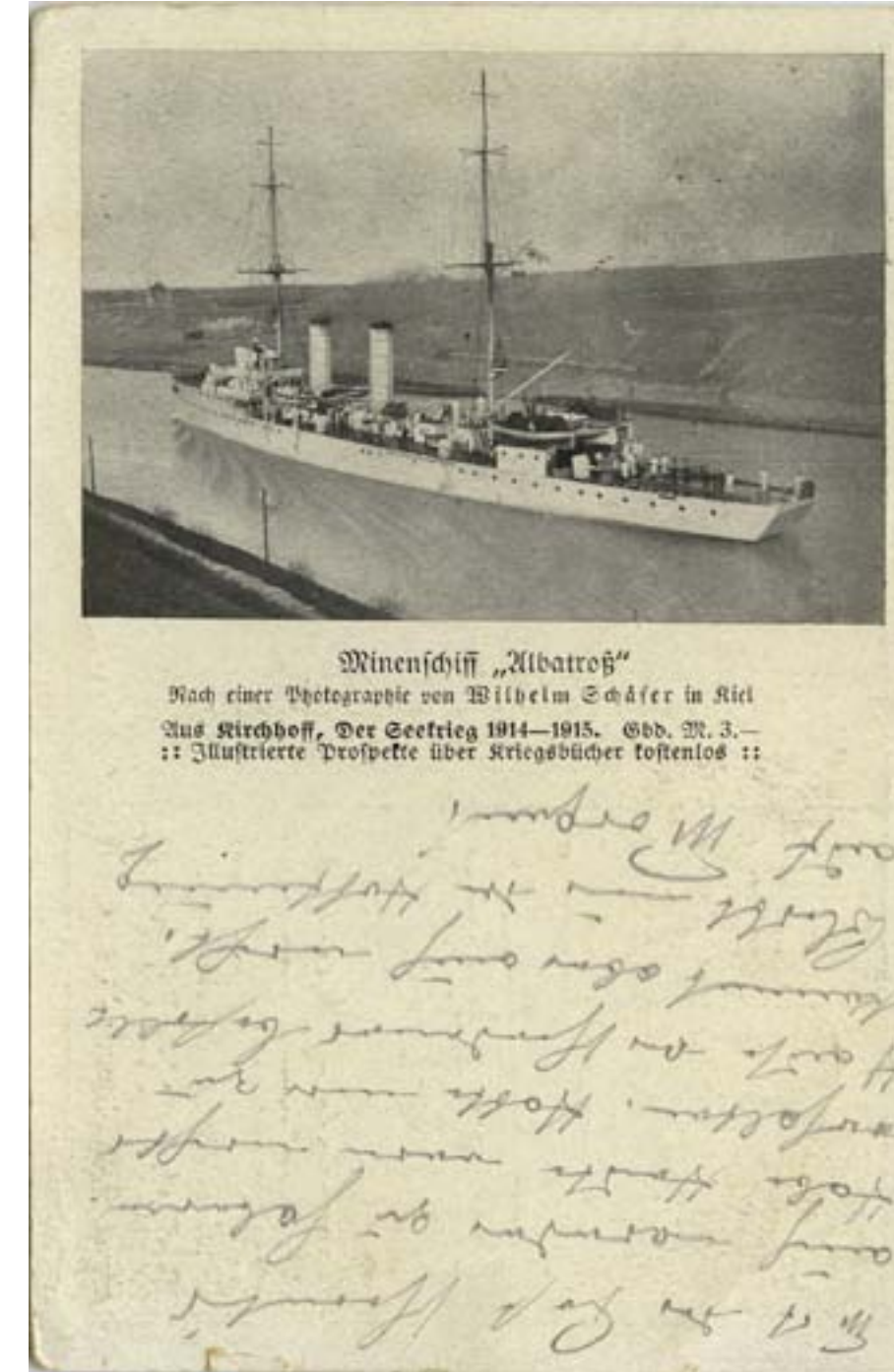
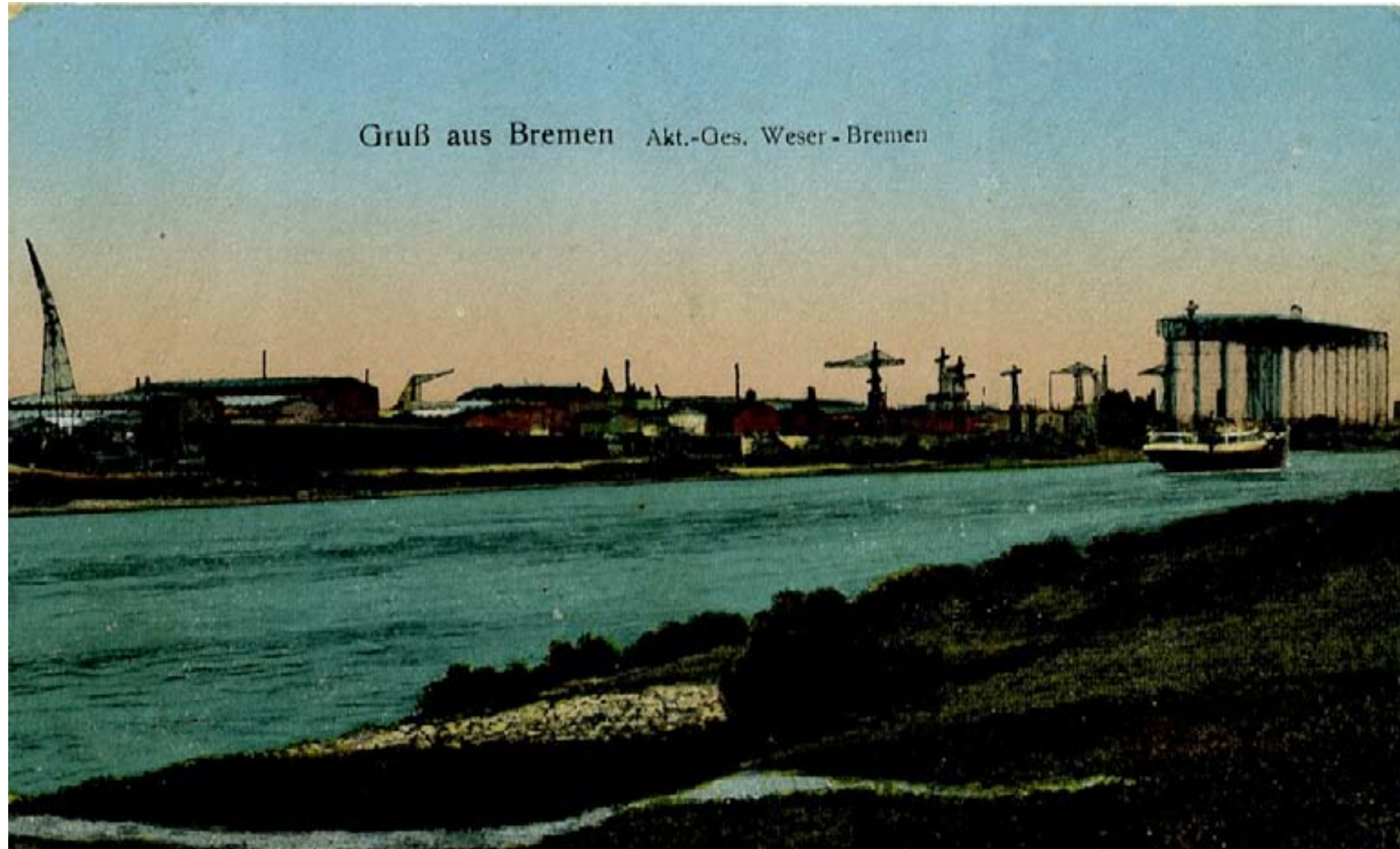
Besättningsmän ombord på båten Albatross

Fotograferade i Tyskland

Efter beställning byggs båten 1907–1908 i Bremen

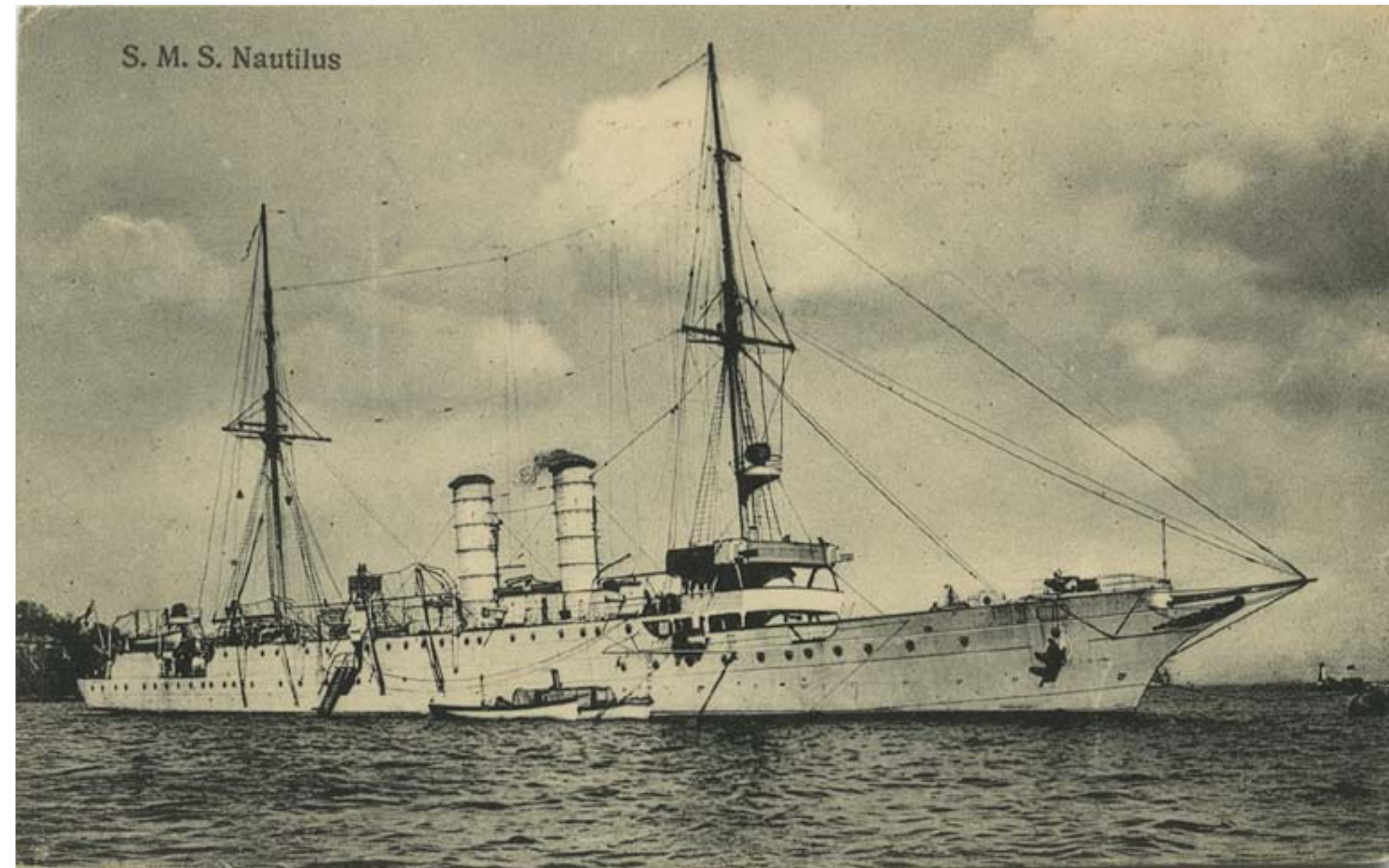

Tyskland rustar och Albatross är en del i det kommande världskriget.

**Kriget har startat och Albatross används. Bland upp-
dragen 1914 märks ett vid Helgoland**

Nautilus var också med vid Helgoland

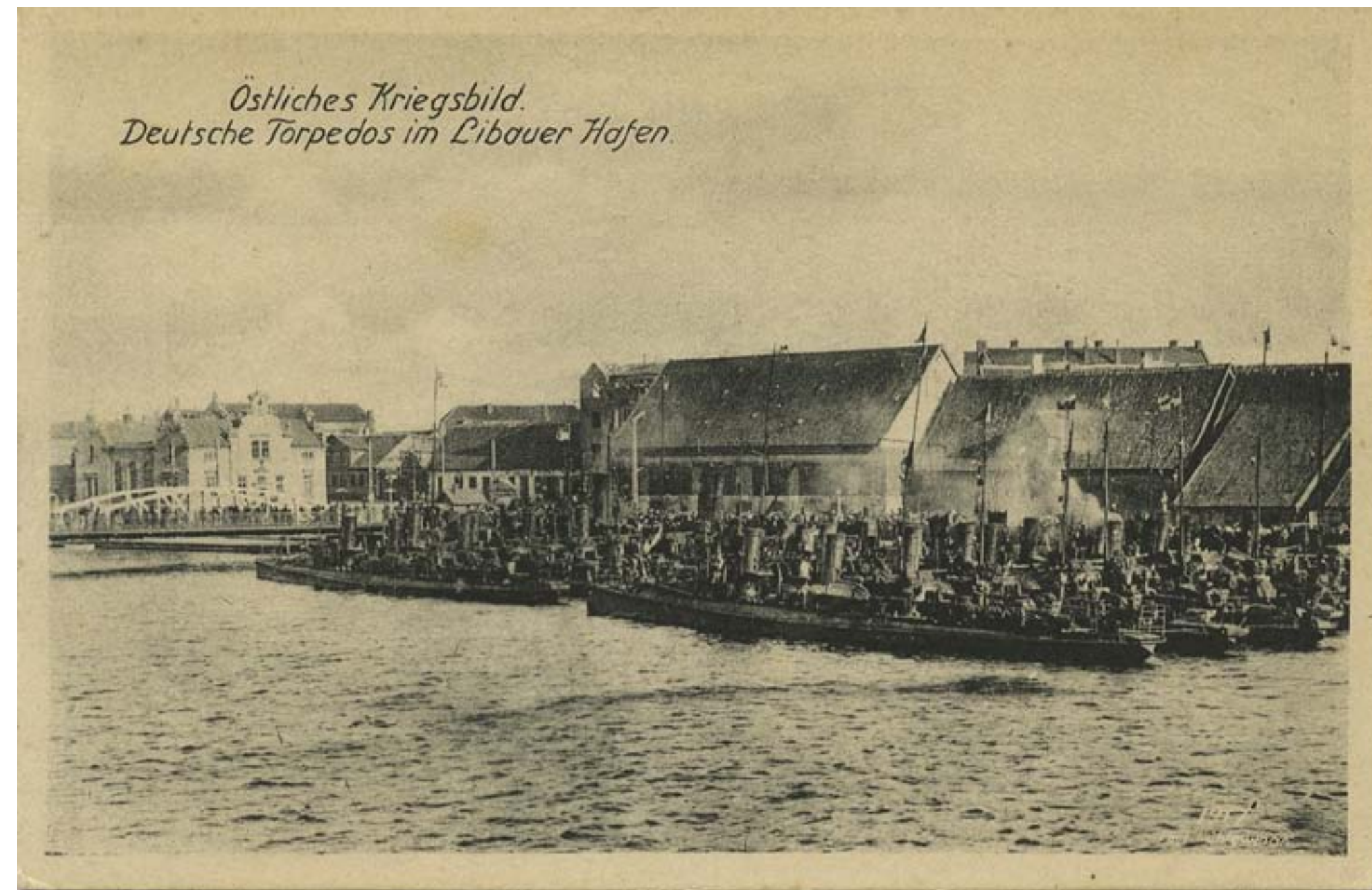
Kiel. Kriegshafen von Holtenau aus gesehen.

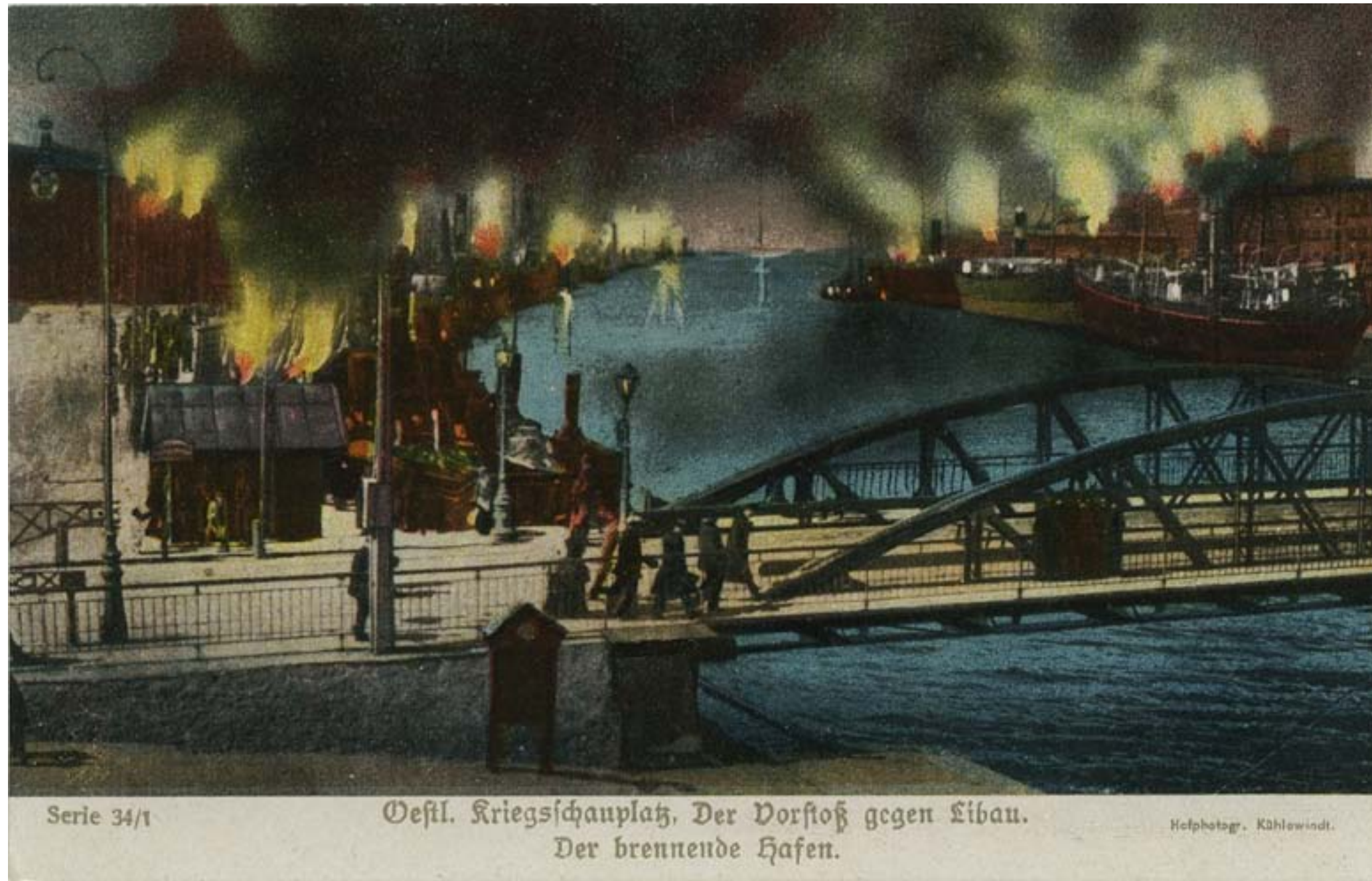
Kiel. Nassau-Klasse fährt aus dem Kriegshafen.

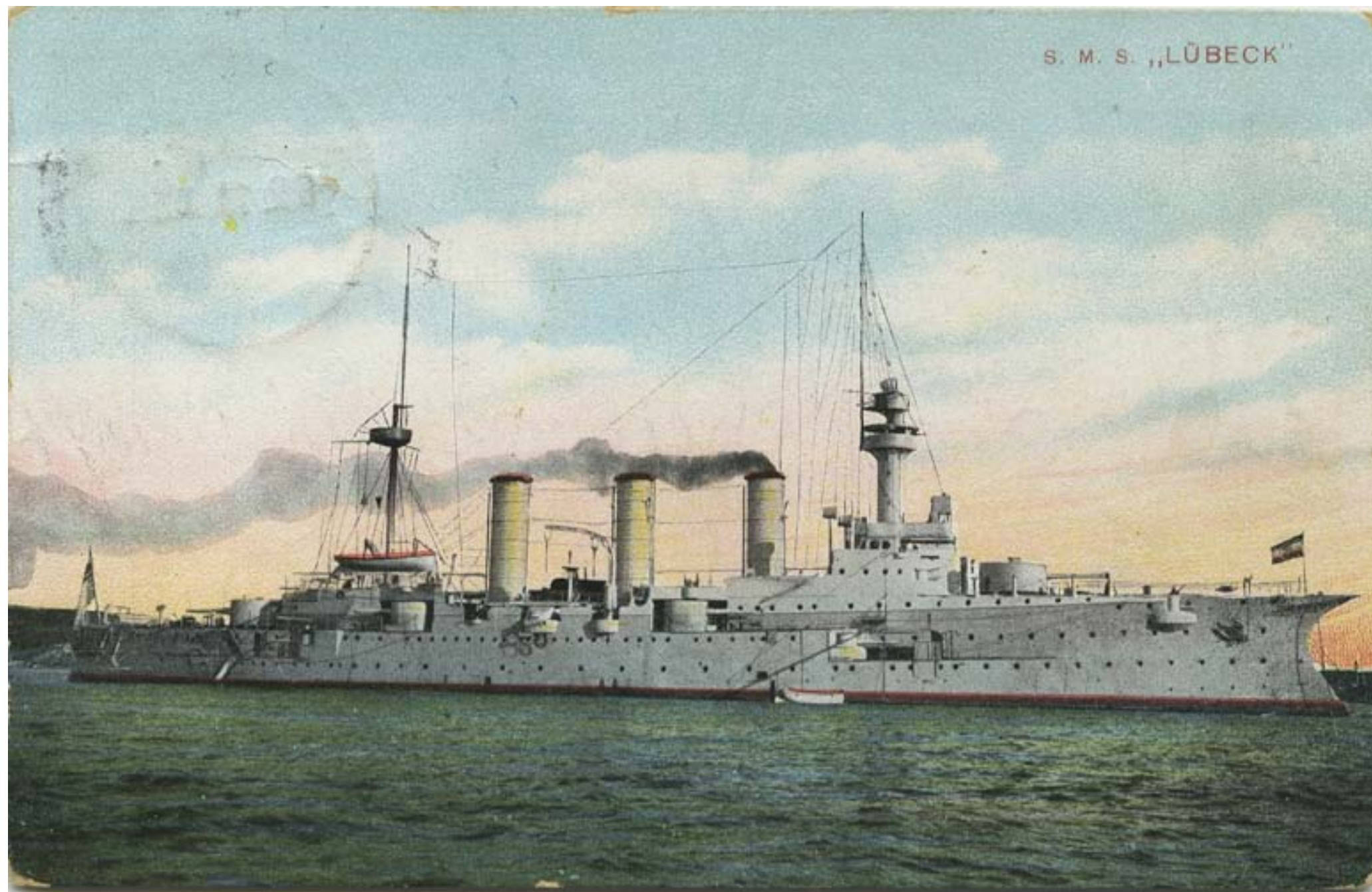

Ett uppdrag var vid Libau

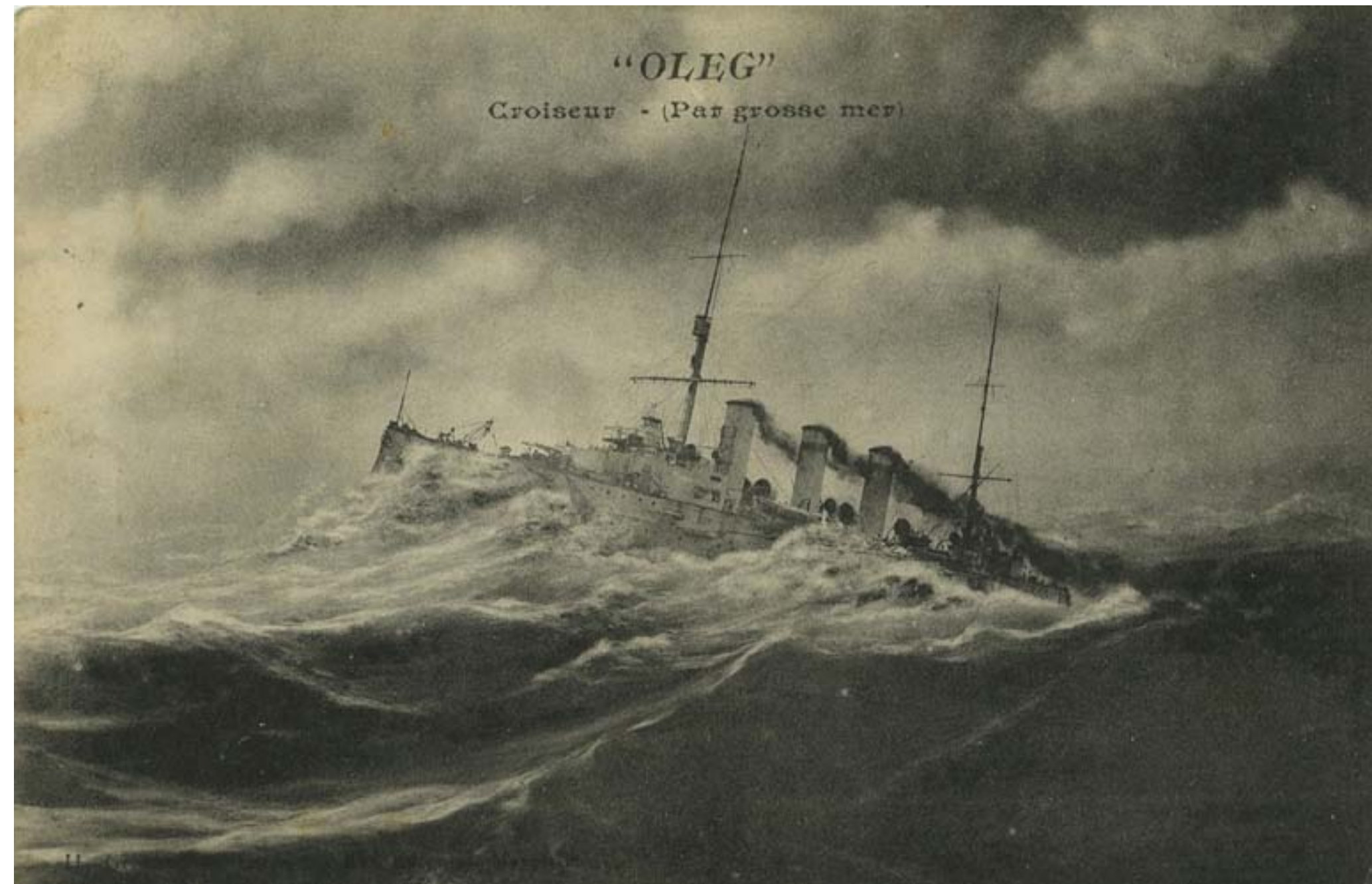
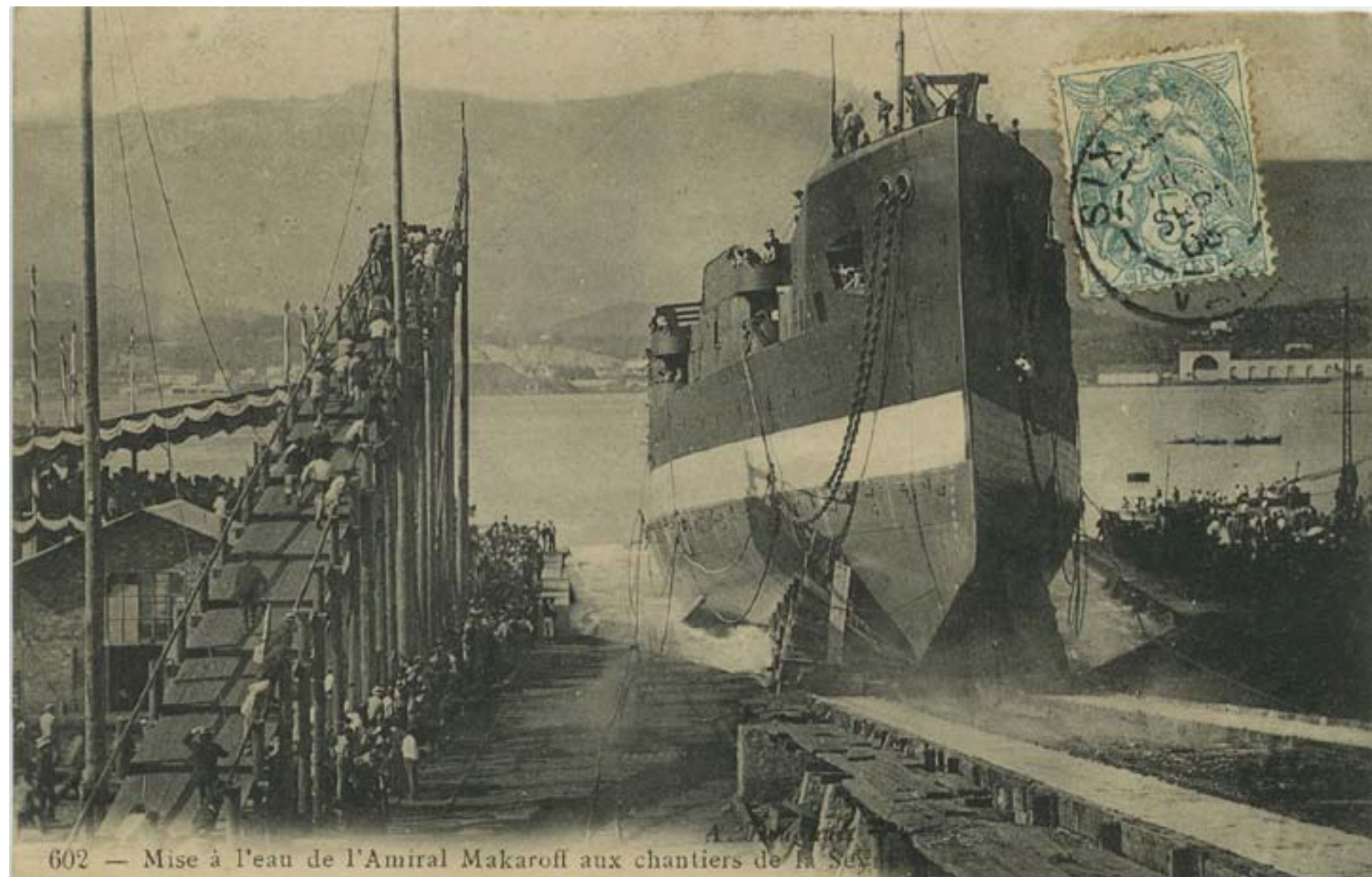

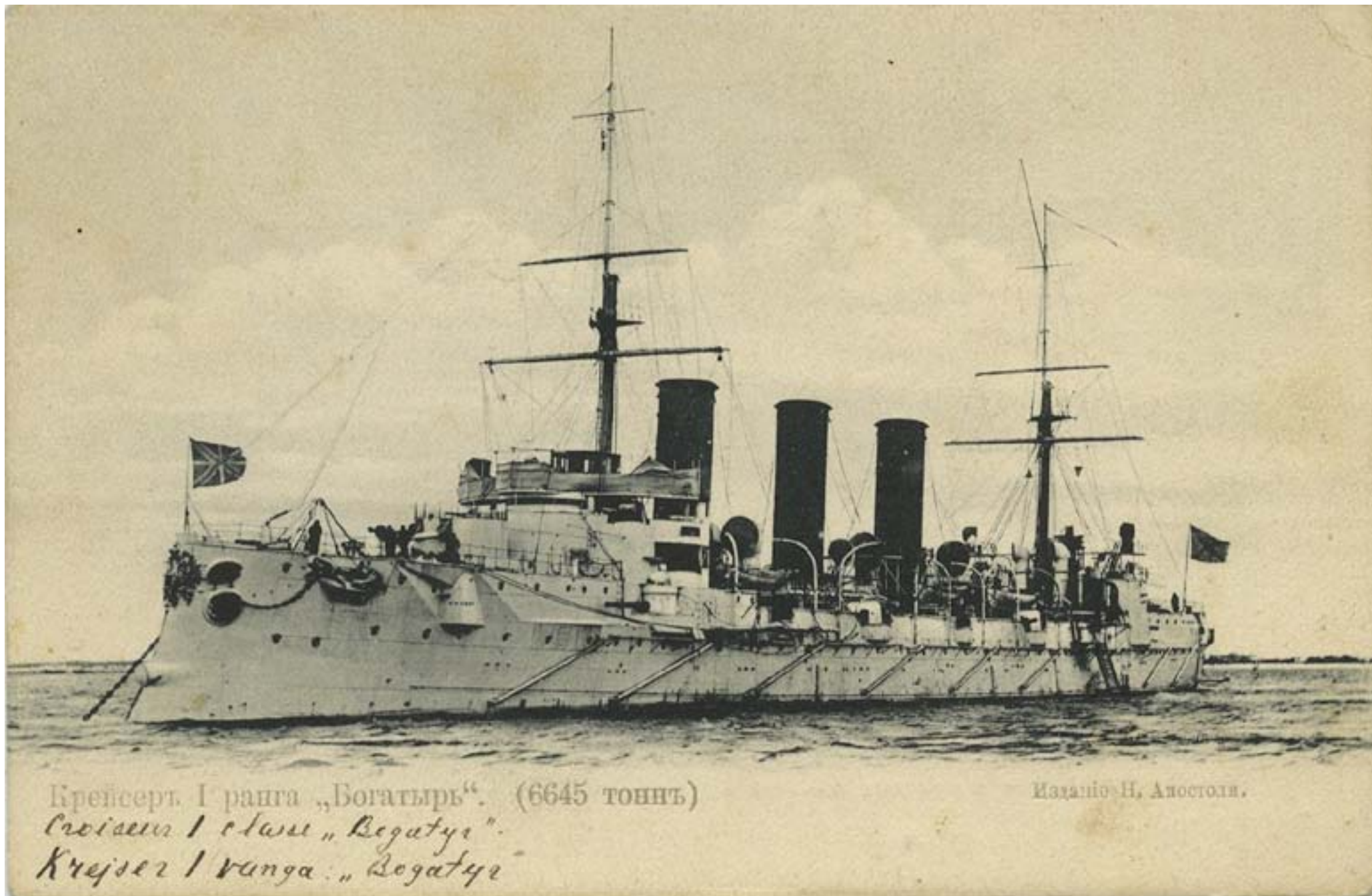
Juli 1915. Tyska båtar i närheten av Albatross

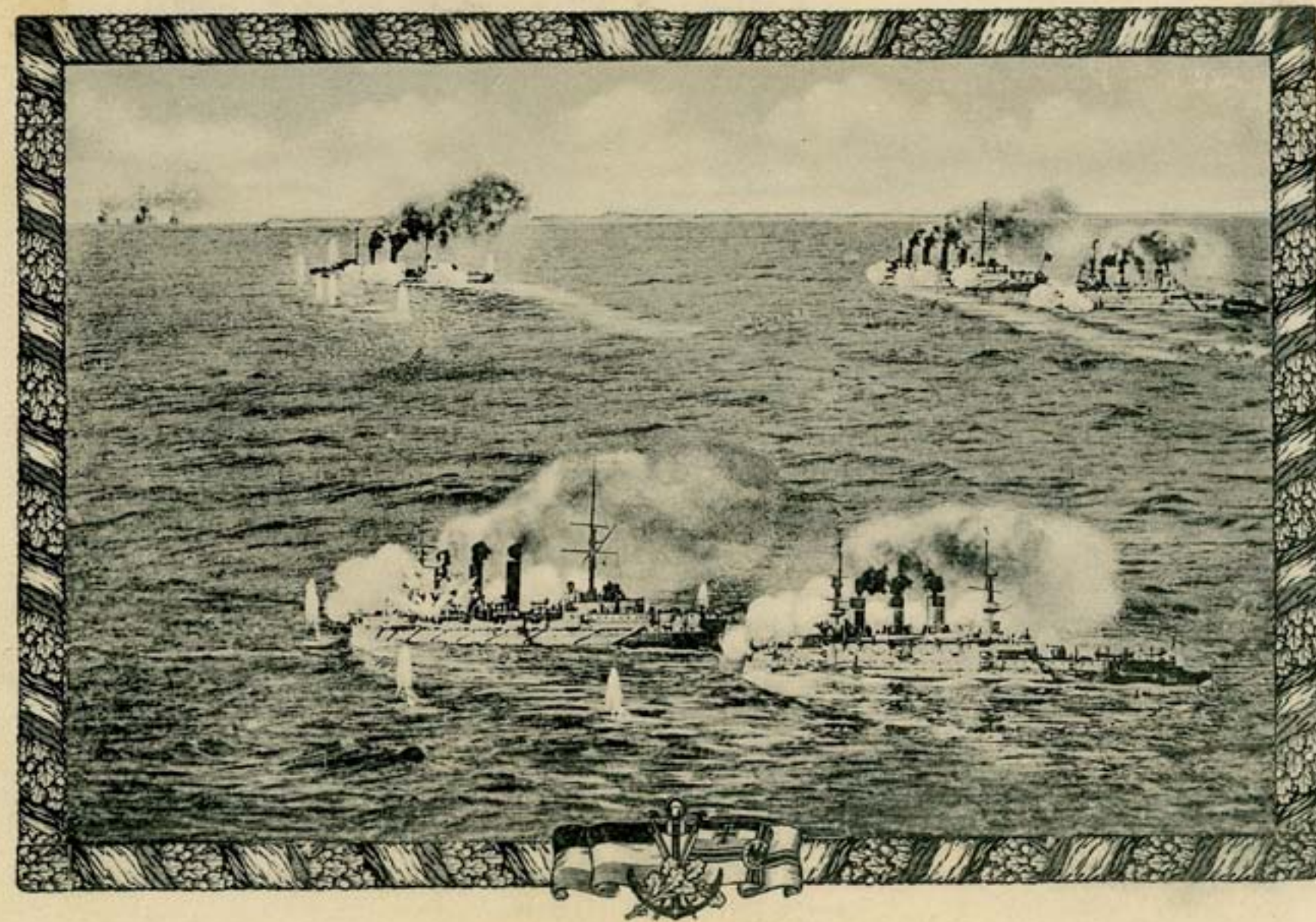

Fyra ryska båtar angrep Albatross

2 juli 1915 – Albatross beskjuts

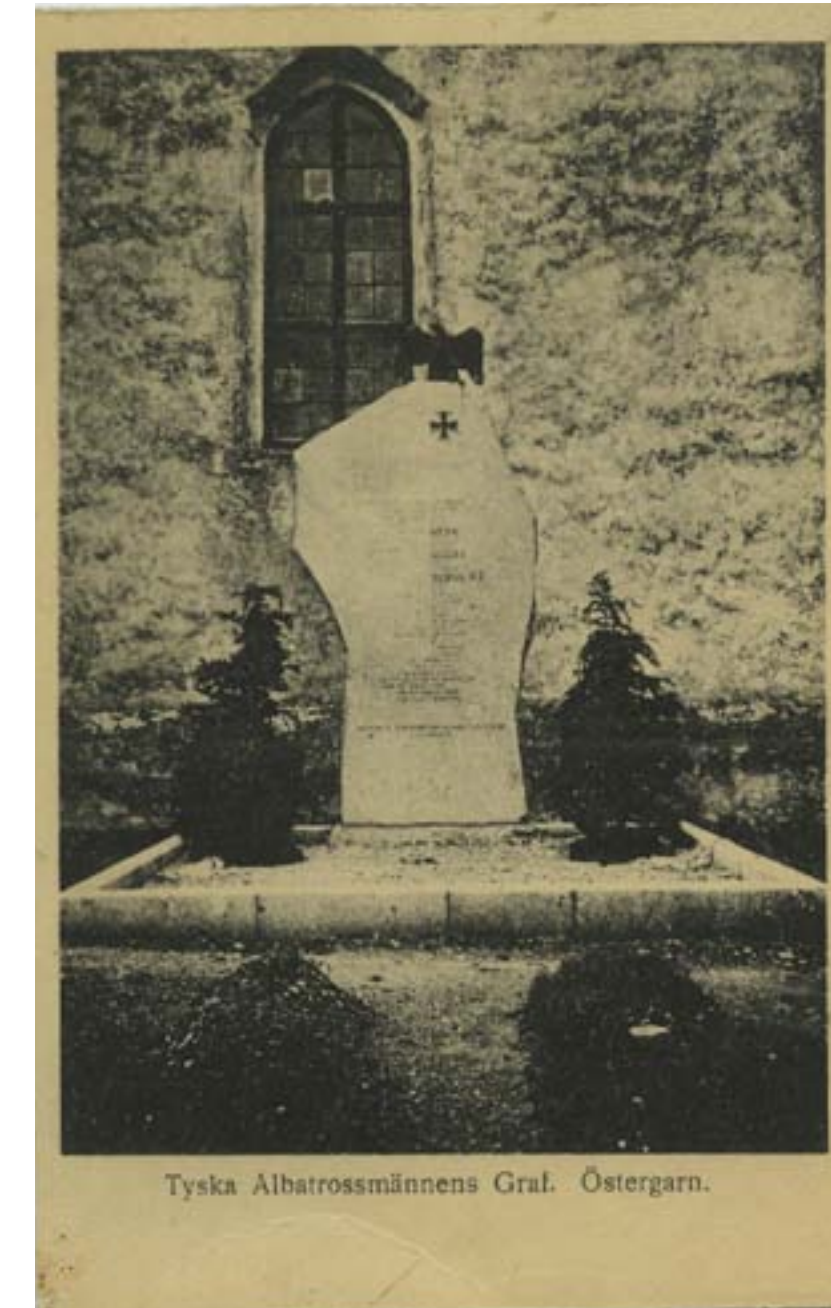
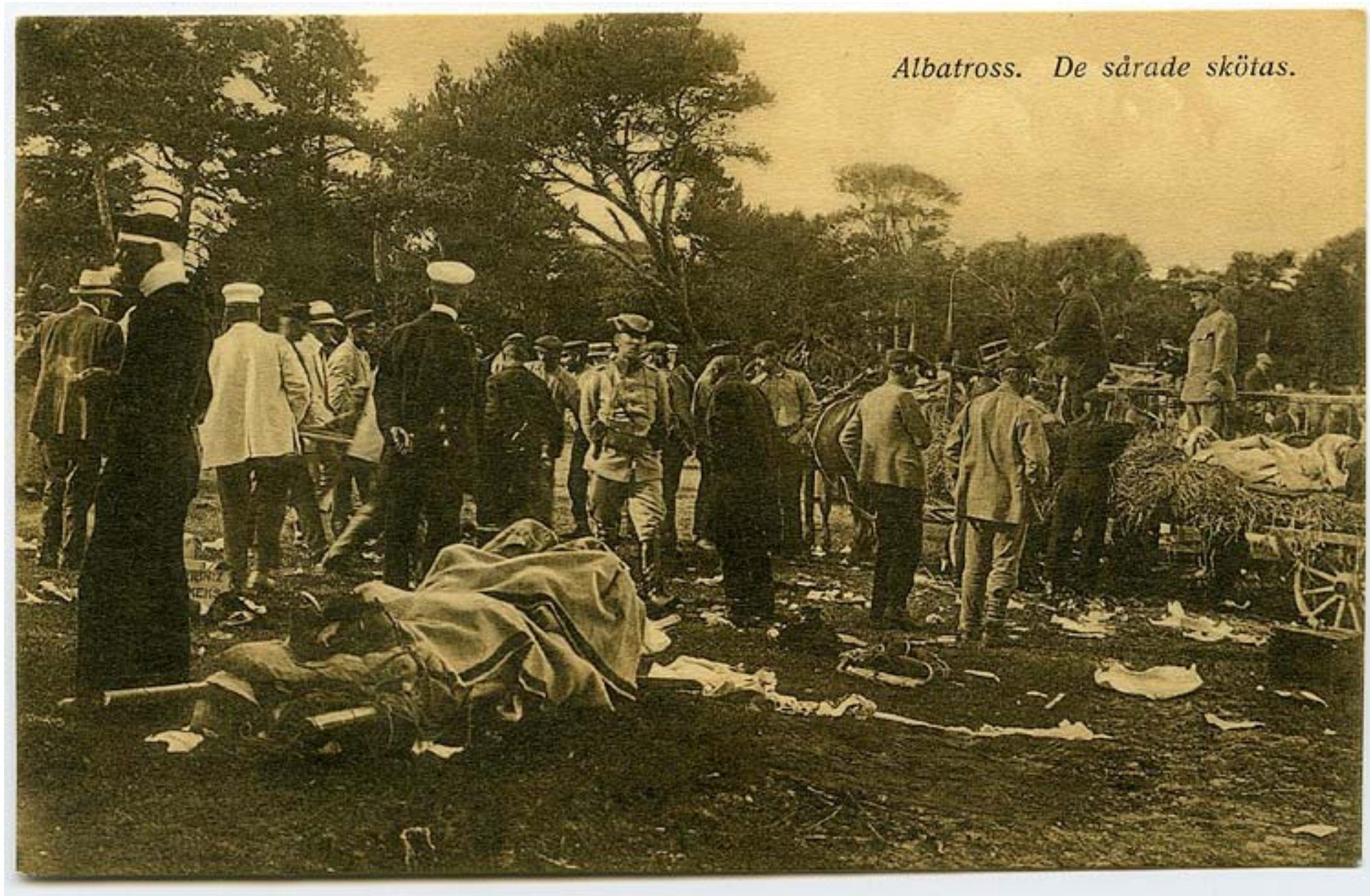

27 man dog och kring 50 var
skadade

Det var nödvändigt att de döda blev begravda så fort som möjligt. Under dagen hade därför klockaren på Östergarn med hjälp av folk från trakten grävt en grav sju alnar i fyrkant vid kyrkans östra gavel

Följande dag, den 3 juli, marscherade de den närmare fyra mil långa vägen till Roma, där de internerades.

Den internerade besättningen fick till en början bo på kampanjhemmet vid Roma sockerfabrik. Innan betkampanjen började på hösten flyttades den till lägret Blåhäll i Tofta på västra Gotland.

Albatross drogs flott den 23 juli 1915 av bärgningsfartygen Herakles och Poseidon och bogserades därefter till Fårösund. På hösten samma år fördes båten till Oskarshamn.

Oskarshamn

Båten reparerades men låg kvar i Oskarshamn i flera år. En del av besättningen var hela tiden på båten.

Skillingaryd 1917–1918

Börje Wallberg, expert på Albatrossposten

Min vetskap om Albatross kom i början av 1970-talet. Jag kände väl Birger Ekström, född 1918, från Skillingaryd och efter några år fick jag veta att han var son till en albatrossare. Jag lärde också på 1970-talet känna Börje Wallberg, gammal militär och frimärkssamlare. Han är ännu i dag efter fyllda 90 en flitig skribent i Filatelisten och är även utställare. Han hade gett ut en bok om Albatross med inriktning på posthistoria. Den boken slukade jag formligen.

Birger Ekström (1918–1991), son till en av besättningsmännen på Albatross. Modellen av Albatross är gjord av besättningsmännen och finns att beskåda i officersmässen på Skillingaryds Läger.

1987 skrev jag åtta helsidor i Veckotidningen Finnveden om Albatross och nu 25 år senare har jag fått påstötningar om att framför allt dokumentera perioden i Skillingaryd i ett bokverk som ska stå klart 2015.

Vi får väl se vad man mäktar med...

Artikelserie om Albatross

Filateli

Lite av det fina med Albatross är att det kan handla mycket om filateli. Krigsfångepost är alltid intressant.

ÖSKARSHAMN d. 13 1916

Ärskans Stämning!

Ärskans Stämning är nu öppnad
och alla äro välkomna till
dessa möten. Med förhoppning
att ni kunna komma till
dessa möten och uttala
er åsaker.

Hans G. Rönck
Interventionslag
Lilla
Gulland
Görsveden

Med.
Georg Rönck
Skillingen
Interventionslag.

Ärskans Stämning är nu öppnad
och alla äro välkomna till
dessa möten. Med förhoppning
att ni kunna komma till
dessa möten och uttala
er åsaker.

Kriegsgefangenen - Sendung

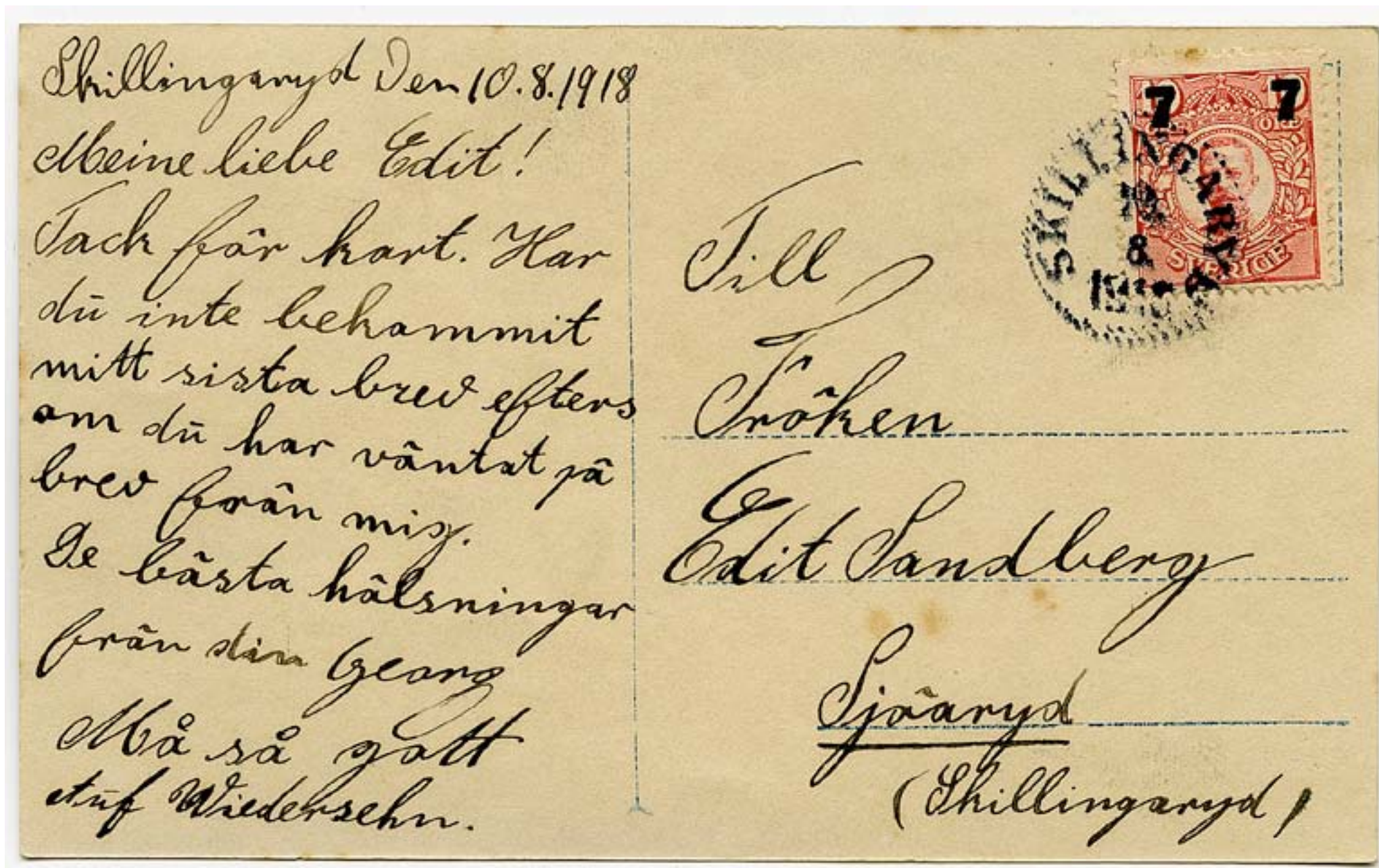
Fraulein Maja Lisa Wickberg

Ljsekil

Freunde!
Heute ist ein Tag, an dem wir
uns freuen dürfen, dass wir
endlich wieder in die Heimat
zurückkehren können. Wir
sind sehr dankbar für die
Hilfe, die wir von euch erhalten
haben. Wir hoffen, dass wir
bald wieder bei euch sein
können. Mit herzlichen Grüßen
von uns allen.
Maja Lisa Wickberg

Feldpost
Fraulein
Eugenie Loge
Bismarck (Bismarck)
Schulstr. 34.
Kreis Hagenau

Mannen på bilden är Karl Hjalmar Lagerstrand som var vakt på lägret. Han föddes i Nådult i Tofteryd 1897 men bodde vid tillfälle i Taberg. Hans son Karl-Gustav bor i Skillingaryd.

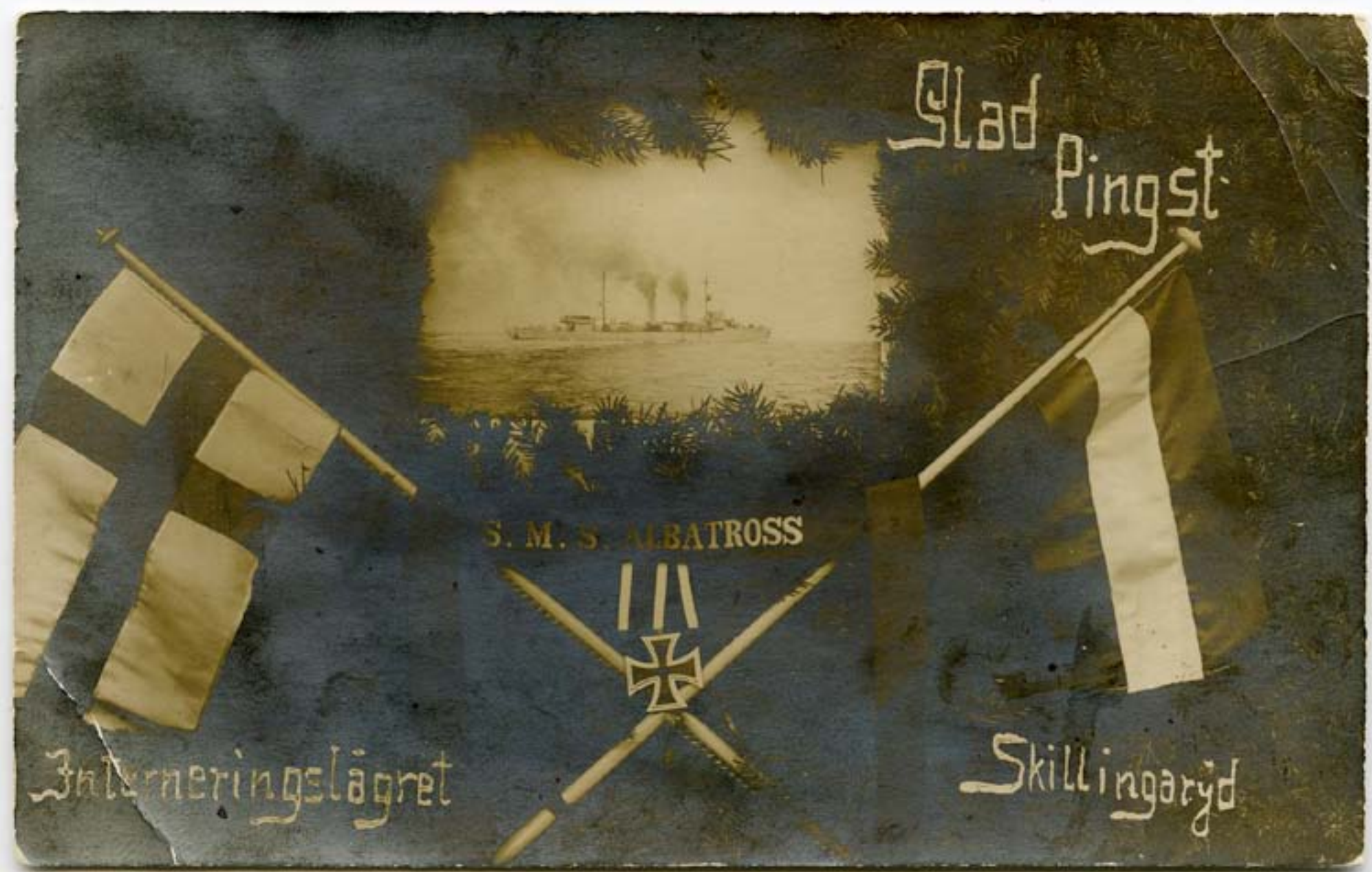
**Svens-
ka
Alba-
tros-
sare...**

De svenska vakterna lät gärna fotografera sig iförda tyskarnas stiliga uniformer. På bilden ses Aron Blansch som var vakt vid interneringslägret i Skillingaryd.

Hemresan

Åter i Tyskland

Albatross – den tyska besättningens internering i Sverige och kontakten med hemlandet

Den tyska minkryssaren Albatross sköts närmast i sank utanför Gotland den 2 juli 1915. Det var under första världskriget (1914–1918).

Syftet med detta exponat är

att berätta vad som hände besättningen i Sverige samt att särskilt berätta om en av besättningsmännens vykort från anhöriga i hemlandet och vilken form av vykort man under ett världskrig använde vid korrespondens med en soldat i fält eller fångenskap.

Inte bara vykortssidan

För att visa den sociala delen med stämplat och texter visas ett antal baksidor av vykort.

Uppdelning

- Livet ombord på Albatross
- Båten anfalls av ryssarna och strandar på svenskt territorium
- Livet på Gotland
- Båten i Oskarshamn
- Interneringen i Skillingaryd och avresan till Tyskland
- Vykort till matrosen Georg Rauch från anhöriga i Tyskland

A. LIVET OMBORD PÅ ALBATROSS

Tidigt på morgonen den 1 juli 1915 stävade Albatross ut från Danzig på sin tredje och som det skulle visa sig sista minexpedition i Östersjön.

Livet var ganska lugnt på båten, men det skulle komma värre saker: Dagen därpå blev Albatross beskuten: Sekonden på Albatross skrek ut: Vad är det för en apa som skjuter på oss?

Fyra främmande fartyg närmade sig och ryssarna var snabbare. Ryssarna kom ännu närmare och nu började man träffa Albatross med förödande resultat. För att rädda sig gick nu Albatross i full fart mot Gotland.

Motiv: Albatross – matrosar på båten
Stämpel: Öfrankerat men skrivet
Foto: Emil Vogt, Cuxhaven, Neuenhe 36

Mer information: Kortet är skrivet av Ernst Krummbein som var besättningsman på Albatross

Motiv: Sårade tyska soldater
Stämpel: DANZIG 11.7.15. Fältpost
Foto: Carl Pape, Danzig - Neutahrwasser, Bergak: 12
Mer information: I Tyskland kunde man skicka kort eller brev till militären utan att behöva använda frimärke. Man angav Fältpost.
Detta kort skickas till Georg Rauch på båten. Vid avslutningen inte visste var att båten redan hade blivit beskuten och de överlevande besättningsmännen var internerade på Gotland. Kortet kom ändå fram till Georg.

Motiv: Manskap från Albatross – brolgen i en ateljé

Stämpel: Öfrankerat men skrivet av en besättningsman
Foto: Emil Vogt, Cuxhaven, Neuenhe

Per Bunnstads utställning "Albatross – den tyska besättningens internering i Sverige och kontakten med hemlandet" Vykortsklassen			
(inlagt 20/9 2009)	1 (inom parentes egen "bedömning" före utställningen)		Fler poäng vid mer arbete - mycket forskning och berätta om Albatross från 1907 till skrotningen
	2009	2011	
Idé, plan (20) och bearbetning av temat (20)	33 (34)	35 (33)	37
Kunskaper och forskning (30)	27 (26)	28 (27)	29
Kvalitet och sällsynthet (20)	19 (17)	17 (17)	18
Presentation (10)	7 (8)	6 (9)	9
Totalt (100)	86 (85)	86 (86)	93
Utmärkelse	Vermeil	Vermil	

Läsa mer!

Det finns flera böcker utgivna om Albatrossmännens öden och äventyr, bland annat av Svante Hedin.

Om filatelin har Börje Wallberg berättat i en skrift utgiven i samarbete med SFF.

1915 är det 100 år sedan händelsen vid Gotlands kust.

Kanske, kanske kommer det av då en bok där det mesta ska handla om internering i Skillingaryd men säkert också en hel del från Albatross i övrigt.

Så det blir kanske intervjuer med ättlingar till Albatrossare och många fler som har minnen, besök på Krigsarkivet, Albatrossmuseet på Gotland, ett museum i Tyskland med mera.

